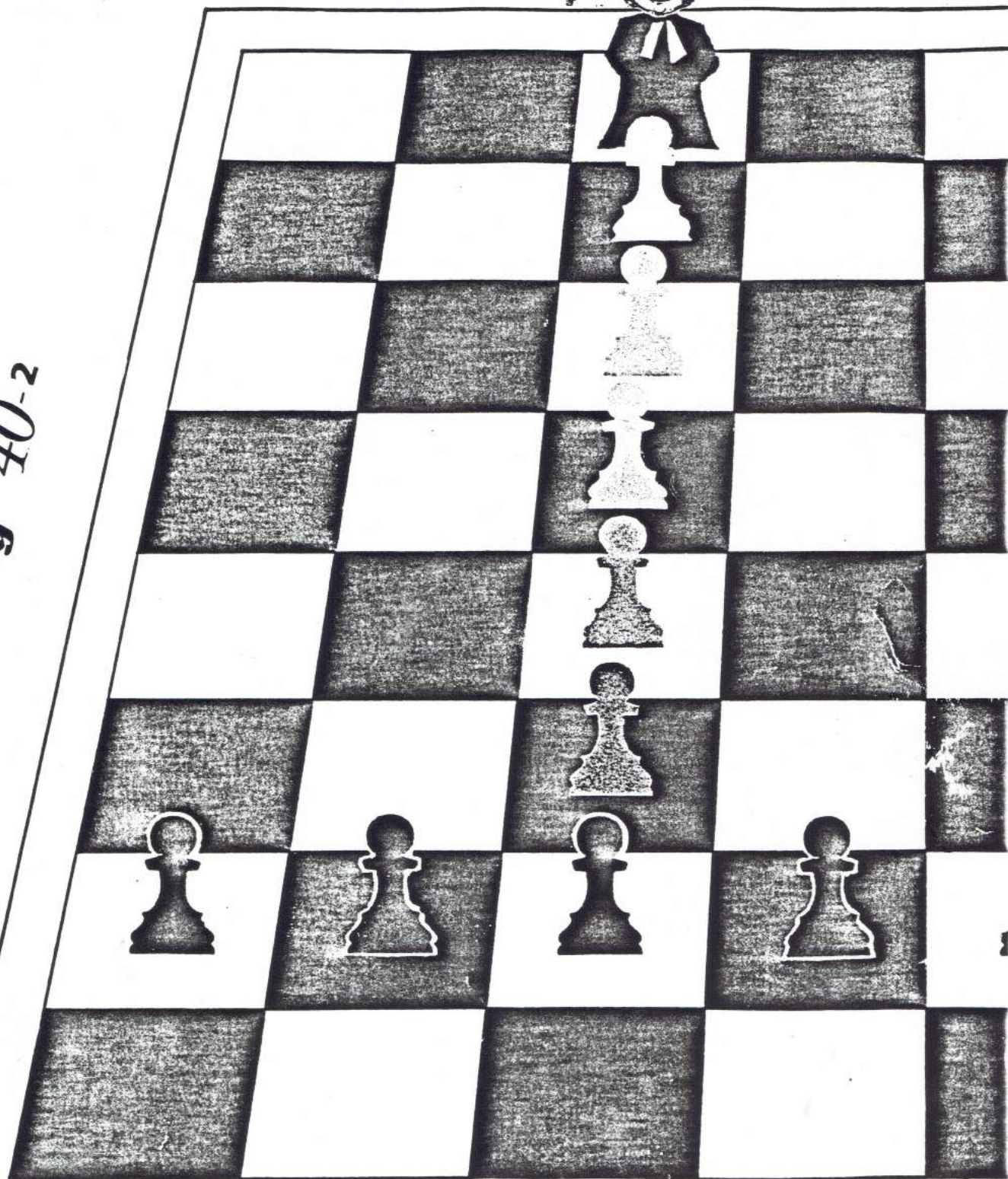

schaakvereniging promotie

zoetermeer

jaargang 40-2

---S.V. PROMOTIE

Clubgebouw:	Wijkcentrum De Leyens Van 't Hoffplein 1	419596
Voorzitter:	H. Breuker, Hoekerkade 31,	316090
Secretaris:	O. Berger, Penninghove 21,	210932
Penning meester:	G. Swart, Vivaldirode 19, Postrekening No. 2405362	214121
	[Jaarcontributie: senioren (20 t/m 64 jr) f160; junioren (16 t/m 19 jr) en veteranen (65+) f110; aspiranten (t/m 15 jr) f75.]	
Wedstrijdleader intern:	H.W. Smienk, Gildenburg 50, Gouda	01820-38573
Wedstrijdleader extern:	F.M. Martens, Kaagkade 2,	312343
Jeugdcommissie:	J.L. Dogterom (jeugdleader), Nesciohove 16,	512951
	J. Veldhuizen (externe comp.), Vletkade 34,	416170
	R. Pijl (interne comp.), Kaaskenswater 46,	213139
	M. van Staden (lessen), Nervilijs 14,	422210
Algemeen adjunct:	J.W. Meijer, Hoekerkade 89,	413367
Redactie:	J.W. Meijer	413367
	M. Nepveu	169981

---INHOUD

1. De interne competitie	Henk Smienk
2. De externe competitie	Frans Martens
5. Jaarverslag extern 90/91	Bert de Wals
7. Zomercompetitie 1991	Nico Peerdeman
10. Overwinningen met een luchtje	Max Toxopeus
11. Theorie: Grunfeld Indisch	J. Vermeulen
13. Gideon	J. Duyvestein
14. Doctor doceert: Schaken in de KNSB	Manuel Nepveu
23. Baguio City	Mildo van Staden
26. Verslag ledenvergadering	Otto Berger
31. Jeugdschakers winnen in Mierlo	Mildo van Staden
32. Interne jeugdcompetitie	Herman Buiten
33. Externe jeugdcompetitie	Jan Veldhuizen
36. Kalender	Jan Veldhuizen
38. Ledenlijst	Otto Berger

--REDAKTIONEEL

Hallo Schaakvrienden en -vriendinnen!

Het nieuwe clubblad ligt voor U. De wedstrijdleaders in- en extern zijn als raketjes van start gegaan, zoals U zult kunnen zien. Verder zijn er weer de vaste bijdragen over de jeugdsuccessen (houdt dit dan nooit op? wij krijgen er een minderwaardigheidscomplex van!). Verder zijn er weer mooie 'gelegenheidsbijdragen'. Kortom, pak de stukken en veel plezier!

De Redactie.

DE INTERNE COMPETITIE

Aan het eind van de eerste periode kunnen we constateren dat de interne competitie goed draait. Ik heb een tijdlang de opkomst bijgehouden maar acht dat nu niet meer nodig aangezien het absentisme tot nul procent gedaald is. De opkomst ligt globaal boven de 80% en dat stemt tot tevredenheid. Omdat dit mijn eerste seizoen als competitieleider is was het wel even wennen in het begin maar ik heb het idee dat alles nu soepel begint te draaien. Omdat we een grote vereniging zijn is het begrijpelijk dat het in de speelzaal niet altijd even stil kan zijn. Ook ik praat wel eens te hard. Ik hoop echter dat we met z'n allen zo weinig mogelijk lawaai maken zodat ook de schakers die zich wat moeilijker kunnen concentreren een plezierige avond hebben.

Allereerst kijken we natuurlijk na de eindstand van de eerste periode en zien dat in groep 1 Frits Hoorweg een voorsprong van meer dan 200 punten heeft genomen op..... Henk Noordhoek. Beiden zijn aan een goed seizoen bezig. Bernard is ondertussen weer naar een derde plaats gekropen. Het lijkt erop dat de concurrentie voor de finalegroep A -en plaatsen in het eerste team- sterker wordt, mede door de resultaten van de jeugdspelers, die beiden goed blijven meedoen. Al met al een verheugende ontwikkeling.

In de tweede en derde groep bleef het tot het einde ontzettend spannend. In groep 2 werd Wendel de grote winnaar. Al afgeschreven wist hij met zijn afgebroken partijen en een extern resultaat zelfs nog groepswinnaar te worden. Naast Wendel promoveerden ook Herman Buiten, Thea Sibbing, Jan Veldhuizen en Arjan Wassenaar. Hiervan is Herman in ieder geval de grote verrassing. In groep 3 werd Paul Cuijpers de "matchwinnaar". Met slecht 1 punt meer dan van Nies wist hij te promoveren. Verder promoveerden Michiel Blok, R de Vries, Eddo Hageman en A Prein.

Nu de eerste periode voorbij is kunnen ook de boekenbonnen uitgereikt worden. Dit zal tijdens de eerste ronde van periode 2 gebeuren. De bonnen werden gewonnen door Frits Hoorweg, Thea Sibbing en Michiel Blok. En met de laatste zat ik dus met een probleem. Toen Eddo van Michiel won vertelde ik hem dat hij de bon zou winnen, maar ik was een afgebroken partij van Michiel vergeten. Dom dus. Om het leed te verzachten en om het jeugdschaak te stimuleren krijgt Eddo ook een bon.

Het bulletin is een schot in de roos. De wekelijkse oplage van 60 stuks voldoet blijkbaar aan een behoefte. Er is zelfs navraag. Toch is het niet de bedoeling om het clubblad te beconcurreren. Ik vind dat cijfermateriaal niet in een clubblad thuis hoort. Bij mijn vorige club vulde de competitieleider elk clubblad weer met 6 a 7 pagina's vol cijfers en uitslagen. Dat zou ik ook kunnen doen maar ik heb gekozen om dat middels het bulletin te doen.

Samengevat kunnen we spreken van een goede start.

Henk Smienk.

De externe competitie

De HSB- en KNSB-competitie verkeert nog in de beginfase. Verderop in dit clubblad de uitslagen en de standen voor de verschillende teams opgenomen.

Het blijft jammer dat niet alle seniorspelers van Promotie in de externe competitie meedoen. Heren niet-spelers: ik kan U verzekeren dat het echt leuk is in teamverband te schaken (vraag maar na) en een aantal teams kan best versterking gebruiken!

1e team

Het 1e is de competitie imponerend begonnen met twee grote zeges. Volgens de gemiddelde rating moet Promotie 1 dit seizoen bij de top kunnen eindigen. De echt zware tegenstanders als WGM II en Nieuwendam moeten nog komen, terwijl de andere ploegen beslist niet onderschat moeten worden. De jeugd doet erg goed mee en scoorde in de eerste wedstrijden 3½ uit 4. Op 17 november wordt thuis gespeeld tegen Over-schie. Supporters zijn van harte welkom.

2e team

In de Promotieklasse van de HSB ontlopen de gemiddelde ratings elkaar erg weinig. Uit de stand na twee ronden blijkt dit ook wel: slechts één ploeg (DSC 2, versterkt met enkele oudspelers uit het 1e) is zonder matchpuntverlies, terwijl geen enkel team meer zonder punten is. Promotie 2 neemt op de ratinglijst de derde positie in. Het won de eerste, en verloor de tweede wedstrijd; beide met de kleinst mogelijke cijfers.

3e team

Promotie 3 lijkt een moeilijk seizoen tegemoet te gaan in de sterk bezette 1e klasse HSB. De eerste match werd met ruime cijfers verloren. Van enkele ploegen moet toch gewonnen kunnen worden, al heeft een aantal teams dan ratings van omstreeks 1800.

4e team

Ook het 4e is met een nederlaag begonnen, maar ons eerste jeugdteam lijkt dit in de 2e wedstrijd (prognose teamleider Jan Veldhuizen op grond van 4 afgebroken partijen) te gaan herstellen.

5e team

Het 2e jeugdteam (Promotie 5) speelt dit jaar slechts tegen vijf tegenstanders omdat twee ploegen zich in een laat stadium hebben teruggetrokken. Het 5e behaalde in zijn eerste match tegen HSV 3 een ruime zege.

6e team

Het zesde, dat al enkele jaren met een vaste kern speelt, heeft zich dit jaar versterkt met Thea Sibbing. De eerste match werd ruimschoots gewonnen. Er zijn wel enkele geduchte rivalen in de poule.

7e team

Het zevende heeft twee keer met kleine uitslagen verloren (de 2e ronde is nog niet in de stand verwerkt). Als teamleider Buiten echter zijn bekende elan blijft uitstralen zullen zeker overwinningen gaan volgen.

De wedstrijdleider extern

F. Martens

Promotie 1		KNSB 3D												
Nr		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	MP	BP	Rang
1	Overschie		5,5								3	2	8,5	4
2	VAS/ASC	2,5								5		2	7,5	5/6
3	Promotie								7	6,5		4	13,5	1
4	Phil. III							3,5	2,5			0	6	8
5	OoievaarII						2	1,5				0	3,5	10
6	WGM II					6					5,5	4	11,5	2
7	Nieuwendam				4,5	6,5						4	11	3
8	US			1	5,5							2	6,5	7
9	Sch. Toren		3	1,5								0	4,5	9
10	Groenoord	5					2,5					2	7,5	5/6

Promotie 2		HSB Promotieklasse												
Nr		1	2	3	4	5	6	7	8	9	MP	BP	Rang	
1	RHC 1		4							2	1	6	9	
2	HSV 1	4									1	4	6	
3	Promotie 2								4,5	3,5	2	8	4-5	
4	Wassenaar 1							5	3		2	8	4-5	
5	Schaakmat 1						3,5	4			1	7,5	7	
6	Rijswijk 1					4,5					2	4,5	2	
7	Collect. 1				3	4					1	7	8	
8	DD 4			3,5	5						2	8,5	3	
9	DSC 2	6		4,5							4	10,5	1	

drie uitslagen uit de 2e ronde zijn voorlopig (7-5, 9-3, 1-2)

Promotie 3		HSB 1B												
Nr		1	2	3	4	5	6	7	8	MP	BP	Rang		
1	DD 5							3,5		0	3,5	7		
2	Pomar 1						4			1	4	3-6		
3	DCSV 1					6				2	6	1		
4	Sch.Toren 2								4	1	4	3-6		
5	Promotie 3			2						0	2	8		
6	Centrum 1		4							1	4	3-6		
7	Belg.Park 1	4,5								2	4,5	2		
8	DSC 3				4					1	4	3-6		

Promotie 4		HSB 2D								MP	BP	Rang
Nr		1	2	3	4	5	6	7	8			
1	B. Fischer 1								4	1	4	3-6
2	DD 7							1,5		0	1,5	8
3	Vogelwijk 1						4			1	4	3-6
4	Botwinnik 2					5				2	5	2
5	Promotie 4				3					0	3	7
6	SHGP 2			4						1	4	3-6
7	Collect. 2		6,5							2	6,5	1
8	RHC 2	4								1	4	3-6

Promotie 5		HSB 3C								MP	BP	Rang
Nr		1	2	3	4	5	6					
1	Promotie 5						5			2	5	3
2	Botwinnik 3					2,5				0	2,5	5
3	Belg.Park 3				1,5					0	1,5	6
4	Den Hoorn 1			6,5						2	6,5	1
5	Pomar 4		5,5							2	5,5	2
6	HSV 3	3								0	3	4

Promotie 6		HSB 3D								MP	BP	Rang
Nr		1	2	3	4	5	6	7	8			
1	RHC 3								2	0	2	7-8
2	SHGP 4							2		0	2	7-8
3	Centrum 3						4,5			2	4,5	4
4	Promotie 6					5,5				2	5,5	3
5	Pomar 5				2,5					0	2,5	6
6	Hgse Tor. 3			3,5						0	3,5	5
7	DSC 5		6							2	6	1-2
8	Sch.Toren 4	6								2	6	1-2

één uitslag is voorlopig (1-8)

Promotie 7		HSB 4D								MP	BP	Rang
Nr		1	2	3	4	5	6	7				
1	Schaakmat 3							3,5		0	3,5	5-6
2	DCSV 3						4,5			2	4,5	2-3
3	Vogelwijk 2					6				2	6	1
4	DSC 7									0	0	4
5	Belg.Park 4			2						0	2	7
6	Promotie 7		3,5							0	3,5	5-6
7	Arena 2	4,5								2	4,5	2-3

Jaarverslag van de wedstrijdleader extern
over het seizoen 90/91

In het seizoen 90/91 heeft Promotie met zeven teams aan de externe competitie deelgenomen. Een team in de KNSB competitie en zes teams in de HSB competitie.

Door de opstelling van zeven teams kwam er een eind aan de dalende trend van het aantal Promotie teams dat aan de externe competitie deelnam. Ter informatie: in het seizoen 87/88 namen 8 teams, 88/89 7 teams en 89/90 6 teams deel aan de externe competitie.

Deze dalende trend was niet alleen bij Promotie waarneembaar, maar ook bij andere verenigingen in de HSB competitie.

Bij Promotie is deze trend met name door de doorstroming van de jeugd naar de HSB competitie doorbroken; hetgeen zeker voor de toekomst van de vereniging en de externe competitie een goede zaak is.

Ook in het seizoen 91/92 zal Promotie met zeven teams aan de competitie deelnemen.

Een kort verslag van de KNSB en HSB competitie alsmede de eindstanden staan reeds in het clubblad van juli 91 vermeld, zodat hier alleen enkele algemene indrukken zijn weergegeven.

Algemeen:

Gemiddeld is in het seizoen zeer goed gescoord; 58% op bord niveau en 76% op wedstrijdniveau.

Gevolg hiervan is dan ook dat vrijwel alle teams hoog in de competitie eindigden. Uitzondering hierop vormde het tweede team, maar dit team was ook net naar de zwaarste klasse van de HSB competitie gepromoveerd; nl. de promotieklasse.

Eerste team:

Dit team heeft een uitstekende 3e plaats bereikt in de derde klasse D van de KNSB competitie en met het aanstormend talent behoort een hogere plaats tot de reële mogelijkheden.

Tweede team:

Net gepromoveerd naar de Promotieklasse had dit team een uitstekende start. Helaas kon deze plaats niet tot het eind worden vastgehouden, maar in degradatie gevaar kwamen ze hierdoor ook niet echt.

Derde team(jeugd):

Ook dit was net gepromoveerd, zijhet naar de eerste klasse. Met wisselend resultaat wist dit team toch een uitstekende vierde plaats te veroveren.

Vierde team:

Dit team speelde een solide competitie en behaalde achter twee toppers DCSV en DSC een uitstekende derde plaats.

Vijfde team (jeugd):

Dit strijdlustige team miste op twee bordpunten na het kampioenschap en eindigde op een eervolle tweede plaats.

Zesde team:

Dit team schaakte in 8 wedstrijden 48,5 bordpunten bij elkaar. Helaas was dit niet genoeg om te promoveren, omdat ze in de beslissende wedstrijden hier en daar een wedstrijdpointje lieten liggen.

Zevende team(jeugd):

Dit jongste team verraste vriend en vijand. Het team was opgesteld om de jeugdspelers ervaring te laten opdoen in de externe competitie. De verrassing was dan ook groot toen na een viertal wedstrijden bleek dat dit team kampioens aspiraties had; en dit tot verbazing van iedereen ook nog waar maakte. Hieruit blijkt maar weer eens dat naast talent, inzet en enthousiasme ook een belangrijke steen bijdraagt bij het uiteindelijke resultaat.

Bekercompetitie:

Naast de KNSB- en HSB competitie nam Promotie ook nog deel aan de KNSB beker competitie.

In tegenstelling tot voorgaande jaren overleefde Promotie niet alleen de voorronde (tegen Voorschoten 3e klasse KNSB), maar ook de eerste ronde (tegen DSC 1e klasse KNSB).

In de tweede ronde ging het tegen Ortec CSV, alweer een eerste klasser, na een spannende wedstrijd mis.

Desalniettemin heeft Promotie in deze bekerstrijd aangetoond dat ze over voldoende talent beschikt om eventueel door te stoten naar een hogere klasse.

Na deze opsomming van prestaties moet ik de wedstrijdleiders, teamleiders, chauffeurs, begeleiders, spelers en reserves bedanken voor het zeer soepel laten verlopen van de externe competitie.

Ik hoop dan ook dat de nieuwe wedstrijdleader extern wederom een beroep op jullie kan doen als het gaat om de organisatie van de externe competitie, want het organiseren van een externe competitie waaraan zeven teams deelnemen is alleen mogelijk als iedereen een steentje bijdraagt.

Bert de Wals

Wedstrijdleader extern

"OP AMSTEL EN ROTTE"

Reaktie op de pennevrucht van Hans Meijer,

"OP AMSTEL EN ROTTE" in het vorige nummer;

Ik vind het een geweldig idee van hem om de landelijke schaakkompetitie in rustig vaarwater te spelen.

Ongehoord vind ik het, dat hij zijn schaakkennis heeft weten uit te breiden met de Schie-opening, Noord AA-variant en het Vliet-gambiet. Bedenklijk vind ik het echter, dat hij als zijn tegenspeler nadenkt, zich op zijn gemak wil verlustigen aan rietkragen en ander natuurschoon met mogelijk een glas Amstel in zijn hand.

Maar houdt er wel rekening mee beste Hans, dat je blik misschien wat waterig wordt en dat je de kans beloopt een Rotte stelling over te houden.

Henk Breugem.

ZOMERCOMPETITIE 1991

In de zomereditie van dit jaar kwam ondergetekende met een score van 9,5 uit 16 partijen uit op een percentage van 59,4 %. De verdeling van deze score over de groepen van de interene competitie was als volgt:

A. 3,5/6 B. 2/3 C. 0,5/1 D. 1,5/2 E. 0/1 F. 1/2 G. 1/1

Ondanks een relatief goed presteren tegen de top blijken diverse punten tegen lager geklasseerden verloren te zijn gegaan. Al met al kwamen er een aantal partijen op het bord die zeer spectaculair verliepen.

Het eerste treffen tegen Wijks was bijzonder enerverend en ondanks de 16 zetten toch de moeite waard.

N. Peerdeman - W. Wijks

Zoetermeer, 31 juli 1991

1. e4 d5 2. exd5 Pf6 3. d4

Ook mogelijk zijn hier 3. Lb5+ of 3. c4. In het laatste geval kan het na 3. ... c6 4. d4 cxd5 5. Pc3 een Caro-Kann worden.

3. ... , Pxd5 4. c4 Pb6 5. Pc3 Lf5 6. Df3

Een poging om van zwarts 5e zet te profiteren.

6. ... , Dd7 7. Dxb7?

Het vraagteken is er omdat wit met 7. c5 Pc8 8. Dxb7 groot voordeel had kunnen bereiken.

7. ... , Pc6 8. d5

8. c5 zou nu helemaal niet meer zo duidelijk zijn: 8. ... , Pxd4 - dreigt mat door 9. ... , Pc2+ en 10. ... , Dd3 - en nu:

A) 9. Lb5 c6!

A1) 10. Da6 cxb5 11. cxb6 Pc2+ 12. Kf1 Ld3+ 13. Pce2 (13. Pge2 b4 wint een stuk) Td8 en zwart staat riant.

A2) 10. Dxd7+ - Ook een dameruיל geeft zwart goed spel - Pxd7 11. La4 Pxc5 12. Ld1 Pd3+ 13. Kf1 Tb8 en zwart heeft een pion meer bij uitstekende stelling.

B) 9. Ld2 Pc2+ 10. Kd1 Td8 11. Pf3. De dreiging Lb5 kan zwart nu weer met c6 opvangen: 11. ... , c6 12. Dxd7+ Pxd7 13. Tc1 Pb4 met een gunstig eindspel voor zwart. Hij kan zijn ontwikkeling snel voltooien terwijl wit met een kwetsbare koning zit en ook eventueel pion c5 een aanvalsobject kan vormen.

8. ... , Pd4 9. c5

Wits enige kans. De dreiging Lb5 wordt in de stelling gebracht.

9. ... , Pc2+ 10. Kd1 Dc8

Op 10. ... , c6 kon 11. La6 volgen met het idee 11. ... , Pxa1 12. cxb6 Td8 13. bxa7. Een dameruיל na 11. ... , Dxb7 12. Lxb7 Pxa1 13. cxb6! geeft wit eveneens voordeel.

11. Lb5+

Dit schaak zorgt ervoor dat de zwarte koning in het centrum moet blijven.

11. ... , Ld7 verliest het paard op c2. Op 11. ... , Pxd7 komt 12. Lxd7+ Kxd7 (Gedwongen) 13. c6+ Kd8 13. Lf4 Pxa1 (Anders komt 14. Tc1) 14. Pb5! en wits aanval is winnend. Natuurlijk niet 11. Dc6+ Ld7 en wit verliest de dame.

11. ... , Kd8 12. Dxc8+

Een andere mogelijkheid was 12. La6 Pxa1 13. cxb6 (dreigt 14. bxc7+) axb6 (Leidt tot een gedwongen dameruיל) 14. Dxc8+ Txc8! 15. Lxc8 Kxc8 en zwart redt het paard op a1 en heeft voordeel.

Het is opvallend hoeveel spel er nog in de stelling zit na de dameruיל.

12. ... , Pxc8 13. Pf3!

Wit investeert een toren voor een sterke aanval. De positionele dreiging is 14. Ph4.

13. ... , Pxa1 14. Pe5

Met de dreiging 15. Pxf7 mat!

14. ... , Lg6 15. Pc6+ Ke8 16. Pe5+

en hier werd de partij remise gegeven. Echter met 16. Pa5+ kon wit winnen:

16. ... , c6 (16. ... , Kd8 17. Pb7 mat!) 17. Lxc6+ Kd8 18. Pb7+! - Sterker dan 18.

Lxa8 - Kc7 19. Lf4+ Pd6 20. cxd6+ exd6 21. Pb5+ Kb8 22. P7xd6 en wit dreigt zowel Pxf7+ als Pc4 waarmee alsnog de toren wordt gewonnen. Op 21. ... , Kb6 komt 22. Le3+

Ka6 23. Pc7 mat.

De psychologische verklaring voor het afdwingen van de remise lag in het feit dat ik dacht blij te mogen zijn met een halfje, geen moment beseffend dat er veel meer uit de stelling viel te halen. Het aftrekschaak 16. Pa5+ kwam dan ook pas bij de analyse van de partij naar voren. In mijn partij tegen Noordhoek, eveneens met wit, ging het er ook zeer scherp aan toe.

N. Peerdeman - H. Noordhoek

Aljechin-verdediging

Zoetermeer, 16 juli 1991

1. e4 Pf6 2. e5 Pd5 3. d4 d6 4. Pf3 Lg4 5. Le2 c6 6. Pg5

Een andere aanpak is hier 6. exd6 om te profiteren van het feit dat veld c6 niet voor het paard beschikbaar is.

6. .. , Lf5 7. Ld3

Wit heeft ook de scherpere zet 7. e6 als mogelijkheid.

7. .. , Lxd3 8. Dxd3 dxe5 9. dxe5

Dit vanzelfsprekende terugslaan is al onnauwkeurig. Met 9. Df5! komt zwart in moeilijkheden door de zwakte van f7.

9. .. , e6 10. c4?

Met de koning nog in het midden betekent deze zet een fatale verzwakking van veld d3. Eerst 10. 0-0 was beter.

10. .. , Da5+ 11. Ld2 Pf4?

Veel sterker was 11. .. , Pb4 want vanwege de dreiging 12. .. , Dxe5+! en

13. .. , Pd3+ verliest wit een pion. Met de gespeelde zet beoogt zwart hetzelfde. De omstandigheden zijn echter wezenlijk anders.

12. De4 Dxe5 13. Lxf4

Deze zet in combinatie met het volgende maken het verschil.

13. .. , Dxb2 14. 0-0!

Wit lost in een klap al zijn problemen op. Het offer van de toren wordt gecompenseerd door de veilige stand van de witte koning en de activiteit van de witte stukken.

14. .. , Dxa1 15. Pxe6

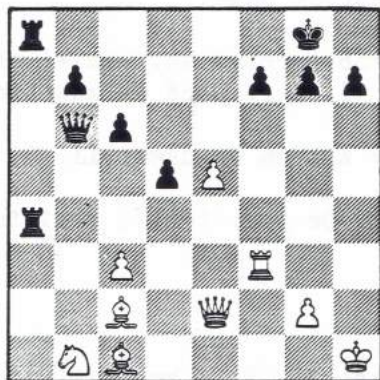
Nog een offer dat beslissend is. De dreiging is 16. Pc7+ en 17. De8 mat.

15. .. , fxe6 16. Dxe6+ Le7 17. Lg5

En niet 17. Ld6 Df6! Hier gaf zwart op. Hij gaat mat of verliest de dame.

In het eerste geval : 17. .. , Kd8 18. Lxe7+ Kc7 19. Ld6+ Kb6 20. De3+ Ka5 of Ka6 21. Da3+ Kb6 22. Db4+ Ka6 23. Da4+ Kb6 24. c5 mat.

Op dezelfde avond ontstond tegen Smienk opnieuw een zeer interessante stelling. Ook nu had ondergetekende de witte stukken en speelde een enigszins verdachte opening. Zwart bestreed dit agressief. Door een ruil van 2 lichte stukken voor een toren en 2 pionnen, kwam zwart materieel iets beter uit de strijd. Wit verloor de rochade, moest dit vervolgens kunstmatig doen. In de loop van de partij incasseerde wit een stuk. Uiteindelijk ontstond de volgende stelling:

Materieel is zwart er met toren + 3 pionnen nog redelijk van afgekomen. Positioneel is het een stuk minder. De witte stukken loeren zeer dreigend richting de zwarte koning.

Wit maakte daar als volgt gebruik van:

1. Lxh7+!

Een volledig correct loperoffer dat zwart niet mag aannemen:

A) 1. .. , Kxh7 2. Th3+ Kg8 3. Dh5 Kf8 4. e6! en nu:

A1) 4. .. , fxe6 5. Dh8+ Kf7 6. Tf3+ Ke7 7. Dxd7+ Kd6 8. Dg3+! Ke7 9. Lg5+ Ke8 10. Dd6! en wint (10. .. , Dxb1+ 11. Kh2).

A2) 4. .. , Dc7 5. Dh8+ Ke7 6. Dxd7! en zwart staat voor onoplosbare problemen.

A3) 4. .. , Ke7 5. Dxf7+ Kd6 6. Dd7+ Ke5 - 6. .. , Kc5 7. Le3+ d4 8. Lxd4+ Txd4 9. exd4+! beslist snel voor wit - 7. e7 niet alleen dreigend 8. e8 D+, maar ook 8. Th5+ en 9. Df5 mat.

Weigeren door middel van 1. ..., Kh8 laat zwart na 2. Th3 volstrekt weerloos tegen de dreiging 3. Lf5+ Kg8 4. Th8+! Kxh8 5. Dh5+ Kg8 6. Dh7+ Kf8 7. Dh8+ Ke7 8. Lg5+. De gespeelde zet is derhalve gedwongen.

1. .. , Kf8 2. Txf7+!

Met dit torenoffer slaat wit nog meer bescherming voor de zwarte koning weg. De enige manier om het offer te weigeren is 2. ..., Ke8. Dan volgt 3. Dh5 Th4+ - Anders komt 4. Lg6 en is het direct uit - 4. Dxh4 Kxf7 5. Dh5+. In deze positie heeft zwart 3 koningszetten tot zijn beschikking. Geen van de drie blijkt de koning in veiligheid te krijgen:

A) 5. ..., Kf8 6. Df5+

A1) 6. ..., Ke8 7. Lg6+ Kd8 (7. ..., Ke7 8. Lg5 mat) 8. Df8+ en zwart loopt mat

A2) 6. ..., Ke7 7. Lg5+ Ke8 8. Lg6 mat

B) 5. ..., Ke7 6. Lg5+

B1) 6. ..., Kf8 7. Df3+ Ke8 8. Lg6+ Kd7 9. Df7+ Kc8 10. Df8+ en mat volgt

B2) 6. ..., Ke6 7. Dg4+! - Mede gebaseerd op het feit dat pion e5 onkwetsbaar is -

B21) 7. ..., Kxe5 8. Df4+ Ke6 9. Lf5+ Kf7 10. Lg4+ Ke8 (10. ..., Kg6? 11. Df5 mat , of 10. ..., Kg8 11. Le6+ Kh7 12. Df5+) 11. De5+ Kf8 (11. ..., Kf7 12. De6+ Kf8 13. Le7+ Ke8 14. Lh5+ enz.) 12. Le7+! Kg8 (12. ..., Ke8 13. Lh5+ Kd7 14. Dd6+ Kc8 15. Lg4 mat, of 12. ..., Kf7 13. De6+ Ke8 14. Lh5+) 13. Le6+ Kh7 14. Dh5 mat

Neemt zwart de pion niet dan doet deze pion hem onmiddellijk de das om:

B22) 7. ..., Kf7 8. e6+ en zwart gaat mat

B3) 6. ..., Kd7 7. Df7+ Kc8 8. Df8+ Kd7 9. Dd6+ en mat volgt

C) 5. ..., Ke6 6. Df5+ Ke7 7. Lg5+ Ke8 8. Lg6 mat.

Gelet op deze varianten rest zwart weinig anders dan het offer aan te nemen.

2. .. , Kxf7 3. Dh5+

Opnieuw heeft zwart diverse koningszetten tot zijn beschikking.

A) 3. ..., Ke6 leidt tot variant C zonder inlassing van Th4+ voor zwart en Dxh4 voor wit

B) 3. ..., Ke7 4. Lg5+ leidt in het ene geval tot variant B1 als zwart 4. ..., Kf8 speelt zonder inlassing van Th4+ voor zwart en Dxh4 voor wit en in het andere geval tot variant B2 als zwart 4. ..., Ke6 doet.

De zet 4. ..., Kd7 is variant B3.

In 3. ..., g6 heeft zwart nog een laatste poging. Na 4. Dxc6+ volgt een systematisch

mat: A) 4. ..., Kf8 5. Df6+ Ke8 6. De6+ Kd8 - 6. ..., Kf8 7. Lh6 mat - 7. Dd6+ Kc8 - 7. ..., Ke8 8. Lg6 mat - 8. Lf5 mat

B) 4. ..., Ke7 5. Lg5+ Kd7 - 5. ..., Kf8 6. Dg8 mat - 6. Dd6+ met hetzelfde matbeeld.

Zelfs met de extra toren op a4 kan zwart niets inbrengen tegen de samenwerking van witte dame en twee lopers en eventueel lastige pion op e5.

3. .. , Kf8 4. Df5+

en zwart gaf op.

Mat is onafwendbaar: A) 4. ..., Ke7 5. Lg5+ Ke8 6. Lg6 mat

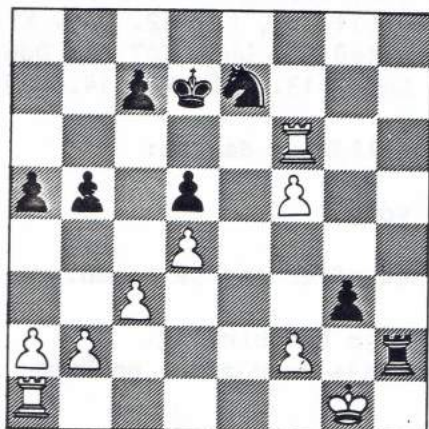
B) 4. ..., Ke8 5. Lg6+ Kd8 6. Df8+ enz.

Daarmee kwam een einde aan een in schaaktechnisch opzicht zeer boeiende avond. Rest mij Henk de Jongh te bedanken voor zijn bezielende leiding. Zonder zijn inzet zou dit alles niet plaats hebben kunnen vinden.

Nico Peerdeman.

Overwinningen met een luchtje.

Vele zijn mijn verloren partijen die een beter lot hadden verdiend; zo wij leven zullen ongetwijfeld nog vele volgen, maar nooit zal gewinning optreden; de littekens van vorige catastrofes blijken geen eelt te vormen, hooguit zal de drang tot zelfvernietiging allengs soepeler opgevangen worden door defensie-mechanismen als verdringing en ontkenning, zo van : het is niet echt gebeurd, een nachtmerrie, straks word ik wakker..

Eigenlijk heb ik het gevoel dat wat bij anderen een vrij zeldzaam incident, bij mij veel meer een structureel probleem is. Iedereen blundert wel eens een partij weg, maar mij gebeurt het te regelmatig; met zo'n 30 goede tot sterke zetten wordt een overwegende zo niet gewonnen stelling opgebouwd - het wachten is slechts op de berustend uitgestoken hand van de tegenstander - en dan: .. een wolk voor de geest en weg punt !

Kort geleden gebeurde tot mijn nog steeds voortdurende verbazing het tegenovergestelde: dertig zwakke tot slechte zetten en dan, net voor het moede hoofd in de schoot gelegd zou worden, de gouden ingeving op een ogenschijnlijk logische en voor de hand liggende, maar dus catastrofaal fout blijkende zet van de tegenstander.

Waarom, zo vraag ik aan de psychologen onder ons, verschaft mij zo'n schlemielige overwinning minder vreugde dan een schlemielige nederlaag ellende? Ach, mijn tegenstander was mij sympathiek, hij schaakt, objectief gezien, waarschijnlijk beter en was, zo vertelde hij voor de partij, dit seizoen al door diepe dalen van blunderellende gegaan. Zoals boven betoogd, ik heb op dat punt een geoefend invoelingsvermogen en iets blijft me dwars zitten. Had ik eerder moeten opgeven met mijn hopeloze stelling? Is het ethisch te hopen op een blunder of de mogelijkheid van een schwindeltje? Kortom, denkend aan de partij kan ik niet slapen, en niet slapend denk ik aan de partij! (met dank aan J.C.Bloem)

Wellicht kan mijn geest zijn rust hervinden door het spook uit de kast te halen. Hieronder de gladverloren stelling vóór het moment dat mijn tegenstander de (voor hem) fatale zet uitvoerde. De fatale zet was Tfl en twee zetten later strompelde een gebroken man richting bar, mij met gemengde gevoelens achterlatend...

Max Toxopeus

15... Lb7 16.Ld6 Ld5 17.ed5 Tac8 18.Tc1 Pd6 19.b4

Slecht is 19.h3? Pf2! 20.Kf2 Pe4 21.Kf1 Pd6 22.b4 De7 23.Te1 Pe4 24.Ld3 Pd2! 25.Kf2 Ld4 26.Pd4 Dh4 etc. en op 19.Tc2 volgt 19... Pf2! 20.Kf2 Pe4 21.Kf1 Pd6 22.b4 Pf5 met voordeel voor zwart, San Marco

19... Pd5 20.0-0

Na 20.Tc2 is 20... Te4 gunstig voor zwart en ook na 20.Db3 Da8 21.Tc2 is 21... Te4 een sterke zet. De toestand na 20.h3 Ph6 is echter niet duidelijk.

20... Te2 21.Dd3 Tf2 22.Tf2

En nu greep zwart in San Marco - Biaux, correspondentiepartij 1988, mis: 22... Pf2? 23.Dd5 Pg4 24.Te1 met groot voordeel voor wit.

Ontgoocheld gaf zwart op! I.p.v. 22...Pf2? zou 22... Pb4! 23.Db3 Pf2 zeer sterk voor hem geweest zijn.

VARIANT B):

10.Db4 Dc7 11.Pa4

Miles greep hier mis in zijn partij tegen F. Gracia 11.Le3? Pg4! 12.Lg5 a5 13.Dc4 Lc3 14.Dc3 Pc5

15.Lc4? b5 16.Ld5 b4! -+ , Dubai 1986

11... a5! 12.Dc4

na 12.Dc4

12... Pe5!

In Lputjan - Tsheskovski, Telawi 1982, deed zwart 12... Ta6?! en na 13.Dc2 Te6 14.Ld3 b5 15.cb6 Dc2 16.Lc2 La6 17.Le3 Pg4 18.Ld4 Tc8 19.Pc3 stond wit beter. F. Gracia heeft 12... b5!? gesuggereerd en Lputjan en Legky hebben 12... Tb8!? voorgesteld, maar de tekstzet, een vondst van Kasparov, maakt een prima indruk.

13.Dc2

In Wegner - Kasparov, kloksimultaan Hamburg 1987, geschiedde 13.Pe5?! De5 14.Ld3 Td8 15.f3 (op 15. 0-0 is 15... Pg4 sterk) 15... Le6 16.Dc2 Pd5 17.a3 Ld7 18.Lc4 La4 19.Da4 Pc3! 20.bc3 Dc3 met winst voor zwart.

13... Ld7 14.Pb6 Tad8 15.Le2 Lc6 16.Pd2 Lh6

In Wegner - Hertneck, Duitsland 1987, blunderde zwart

met 16... Pfd7? 17.f4 een stuk weg. Na de partij werd 16... Ph5!? voorgesteld, bv 17.Pb3 f5 18.Pd5 Dd7. De tekstzet lijkt het sterkst.

17.f3

Op 17.0-0 was 17... Ld2 18.Ld2 Le4 19.Dc3 Ld3 onprettig voor wit, maar de tekstzet betekend een vervelende verzwakking.

17... Ph5 18.g3

Dit verzwakt de witte stelling nog meer, maar misschien is het allemaal nog wel speelbaar. Biaux geeft nog 18.Pd5 of 18.Pb3 aan.

18... f5!

De directe aanpak 18... Pg3? 19.hg3 Pd3 20.Ld3 Dg3 werkt niet: 21.Kd1 Ld2 22.Tf1! Lb5 23.Pc4 Td4 24.Db3 etc., Biaux.

19.0-0 Le3 20.Kg2 Ld2 21.Ld2 fe4 22.fe4 Pf6 23.Pd5?

Beter lijkt 23.Lc4, bv 23... Kg7 24.Ld5 of 23... Pc4 24.Dc4 Kg7 25.Lc3 e5 26.Tae1.

23... Pd5 24.ed5 Ld5 25.Kg1 Pc4! 26.b4?

Paniek! Natuurlijk verloor 26.Lc4 wegens Dc5, maar na 26.Le1 is een directe winst voor zwart nog niet te zien, al lijkt hij na 26... Tf1 27.Lf1 Pe5 wel goede kansen te hebben, bv 28.Le2 Dc6 met aanval.

26... De5!

En wit gaf op, San Marco - Biaux, Corr. partij 1989.

J. Vermeulen :

GIDEON

Onlangs werd in Rotterdam een demonstratietoernooi gehouden tussen mens en computer. Ook het computerprogramma Gideon deed mee. Jack Duyvestijn speelde tegen Gideon en won als enige (!) onder toezicht oog van hoofdklassespelers en meesters.

Nog leuker wordt het wanneer je Gideon in de krant wereldkampioen ziet worden van de micro-computers.

In onderstaande partij legt Jack de zwakke plekken bloot van Gideon.

J. Duyvestijn
Gideon
09-07-91

1.d4 d5 2.Pf3 Lf5 3.Lf4 Pc6 4.e3 Pf6 5.c3 e6 6.Ld3 Lxd3 7.Dxd3 Ld6 8.Pbd2 Lxf4 9.exf4 0-0 10.0-0 Pe7 11.Pe5 Pg6 12.g3 c6 13.Tael Tc8 14.f5 exf5 15.Dxf5 Pxe5 16.dxe5 Pd7 17.Pf3 De7 18.Te2 Tfe8 19.Tfel g6 20.Df4 Pc5 21.Dd4 b6 22.Pd2 Pe6 23.Dd3 Dg5 24.Kh1 Dh5 25.Df3 Dxf3+ 26.Pxf3 Kg7 27.Kg2 Pc5 28.Te3 Pe4 29.Tle2 Te7 30.c4 b5 31.b3 bxc4 32.bxc4 Tcc7 33.cxd5 cxd5 34.Pd4 Tc4 35.Pb3 Tec7 36.Pd2 Pxd2 37.Txd2 Td7 38.Ted3 d4 39.f4 g5 40.Kf3 gxf4 41.gxf4 Kg6 42.Ke4 f5+ 43.exf6e.p. Kxf6 44.Txd4 Tdxd4+ 45.Txd4 Tc2 46.Td6+ Kf7 47.Ta6 Txb2 48.Txa7+ Kf6 49.Ta6+ Kg7 50.f5 Tf2 51.a3 Tg2 52.Kf3 Tg1 53.Kf4 h5 54.Tg6+ Txg6 55.fxg6 Kxg6 56.a4 Kf7 57.a5 Ke7 58.a6 h4 59.a7 h3

Op gezette tijden besteden we enige aandacht aan het computerschaak en daar is nu een goede aanleiding voor. Het programma GIDEON van programmeur Ed Schröder heeft in mei in Vancouver (Canada) het wereldkampioenschap voor microcomputers veroverd. Behalve een succes voor Ed Schröder, die al eerder goed presteerde (tweede in het vorige WK te Lyon), is dit resultaat ook een bevestiging van de goede naam, die Nederland de laatste jaren heeft opgebouwd op het gebied van schakprogramma's.

Er werden in Canada door de vijftien deelnemers zeven ronden afgewerkt. GIDEON nam meteen de leiding en was met 6 uit 6 een ronde voor het einde al zeker van de titel.

Wit: Gideon. Zwart: M-Chess. Vancouver, mei 1991.

1. d4 Pf6 2. c4 g6 3. Pc3 d5 4. cd5 Pxd5 5. e4 Pxc3 6. bc3 Lg7 7. Lc4 c5 8. Pe2 0-0 9. 0-0 Pc6 10. Le3 Dc7 11. Tc1 Td8 12. Lf4 Dd7 13. d5 Pe5?

Een leemte in de theoretische kennis van M-Chess. Het is al jaren bekend dat zwart 13..., Pa5 14. Ld3 b5 moet spelen.

14. Lxe5! Lxe5 15. f4 15..., Lg7 16. Tbl Dc7 17. f5?

Dit is wel erg onstuimig. Meer in aanmerking kwam het positionele 17. e5 met de bedoeling 17..., Lg4 18. h3 of 17..., Le6 18. de6!

17..., g5? Beide computers zijn ongeduldig. Onmiddellijk 17..., Le5 werd waarschijnlijk verworpen wegens 18. fg6 hg6 19. d6, maar op 17..., Dd6

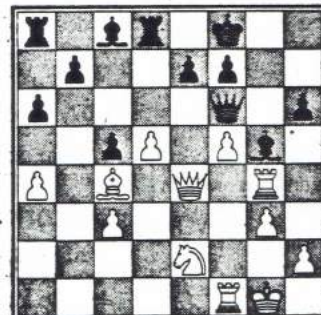
was niets tegen. Trouwens ook 17..., Le5 18. fg6 hg6 19. d6 Dxd6 20. Lxf7 Kg7 is goed speelbaar. Ook 19. Txf7 Kxf7+! 20. d6+ Kg7 21. dc7 Txd1 22. Txd1 Lxc7.

18. ef5 a6 19. a4 Le5 20. g3 Lf6?

21. Tf4 Lg5 22. Tg4 h6 23. Dc2

Computers stellen soms kinderachtige valletjes: 23. h4 Lxf5. Dat was waarschijnlijk de reden om de loper op een veel slechter veld neer te zetten.

23..., De5 24. Tf1 Kf8 25. De4 Df6??

Twee vraagtekens. Met de koning op de tocht is het erg onverstandig dameruil uit de weg te gaan. Verder ontneemt de dame de loper de terugtocht.

26. h4 Ld2 27. Tg6! Eveneens winnend was 27. Dd3 h5 28. Tg6! fg6 29. fg6 Lh6 30. Txf6 ef6 31. d6 gevolgd door Dd5.

27..., Dh8 28. d6! ed6 29. Lxf7! Kxf7 30. Dd5+ Kf8 31. Dxd2

31..., Ke8 32. Te1 Kf7 33. Dd5+ Kf8 34. Pf4

Zwart geeft het op. In dit geval niet de zwartspeler zelf, maar zijn operator want opgeven kunnen maar

DOCTOR DOCEERT:

XI. Schaken in de KNSB.

In dit artikel wil ik trachten aan te geven wat er zoal valt te beleven in de KNSB-competitie. Waarin verschillen de KNSB- en onderbondscompetitie? Wat is de 'meerwaarde' van het spelen in de KNSB?

Maar eerst is het nuttig kort stil te staan bij de recente KNSB-historie; aan een reorganisatie binnen de KNSB-competitie heeft Promotie tenslotte een team in de KNSB te danken.

Tot ongeveer vijf jaar geleden was de KNSB iets anders georganiseerd dan thans. Je had de Hoofdklasse, waar de nationale creme-de-la-creme speelde, de eerste klasse en de tweede klasse. Een derde klasse bestond niet. De teams in de KNSB telden tien man; er speelden 700 man in de hele KNSB.

Als een tiental in de Promotieklasse (Overgangsklasse geheten bij de SGS en eerste(!) klasse in de NBSB) kampioen was geworden gaf dat niet automatisch recht op een seizoenkaart voor de KNSB. Er moesten eerst nog zogenaamde promotiewedstrijden worden afgewerkt.

De reden daarvoor was dat er maar vier tweede klassen waren, terwijl de dertien onderbonden evenzovele kampioenen in de Promotieklasse produceerden. Een fijne discrepantie, derhalve. Je tiental kon dus kampioen worden in een onderbond en toch niet promoveren. Ik heb begrepen dat onze illustere club, ofschoon vaak kampioen van de Haagse schaakbond, jarenlang dwarsgezeten is door deze promotieregeling (hetgeen natuurlijk niet aan toevalligheden toegeschreven kan worden).

Zo'n vijf jaar geleden werd er gereorganiseerd. Er kwamen drie tweede klassen en er werden -nieuw- zes derde klassen ingevoerd. Met dertien onderbonden is het dan een koud kunstje de promotiewedstrijden tot het verleden te laten behoren.

Tevens werd het aantal leden per team teruggebracht tot acht (uitzondering: in hoofd-en eerste klasse bestaan de teams nog altijd uit tien strijders). Op die manier kon men voorkomen dat er plotseling twee keer zo veel spelers in het Walhalla van het Nationale Schaak terecht zouden komen. Per slot van rekening hebben schakers een fijn ontwikkeld standsgevoel en je kunt tenslotte niet iedere hufter zomaar toelaten. Evenzogoed is het aantal KNSB-spelers door de reorganisatie omhoog gegaan naar 1020. Ter vergelijking: in de onderbond spelen 20-25000 man, zoals een vlotte schatting leert.

(Die schatting geeft meteen een demonstratie van de beroemde Wet van Oom : Het plebs is altijd in de meerderheid). Bij de invoering van de nieuwe organisatie werd een 'generaal pardon' afgekondigd: Voor een keer mocht de bovenste helft van de Promotieklasse naar de nieuwe derde klasse. Dit keer miste ons eerste de boot niet, net niet overigens. En daarmee is de huidige status van ons eerste historisch verklaard.

De voor de hand liggende conclusie uit het bovenstaande is dat de derde klasse aanvankelijk een ietwat versterkte promotieklasse was en nog altijd heb ik het gevoel dat de derde klasse niet honderd procent 'salonfähig' is voor de KNSB. Bij het bekijken van de 'teamratings' in de derde klasse valt op dat er teams zijn waarvan de leden ratings hebben vanaf 1900, maar dat er ook teams bestaan waarin lieden voorkomen die zelfs de 1800 niet halen. Wat ons eigen eerste betreft, de bovenste helft heeft altijd wel 2050+ en de zwaksten hadden (tot voor kort) toch altijd nog ratings rond 1900. Daarom is het best verbazingwekkend dat ons eerste een paar keer erg laag geeindigd is en zelfs een keer serieus het risico gelopen heeft een afgang in alle betekenissen van het woord mee te maken. Ratings zeggen kennelijk ook niet alles.

Wat is nu eigenlijk het onderscheid tussen het spelen in de KNSB en in de onderbond? Dit is de centrale vraag in dit stuk, dus gaat U er maar eens breed voor zitten. Bij het antwoord op die vraag maak ik onderscheid tussen schaaktechnische ensociale aspecten.

A) Schaaktechnische aspecten.

Ik begin met de open deur dat er in de KNSB in beginsel sterker gespeeld wordt dan in de onderbond. Flauw, maar waar. Dat zit hem vooral daarin dat spelers in de KNSB meestal meer weten. Deze 'beterweterij' beperkt zich niet tot het hebben van een doortimmerd openingsrepertoire waarin de spelers de weg weten. Ook in het eindspel staan de KNSB-ers vaak beter hun mannetje, wat voor de harde wedstrijdpraktijk erg handig (lees: broodnodig) is. Het kennen van de plannen voor aanval en verdediging die samenhangen met bepaalde openingen en pionstructuren tenslotte maakt eveneens deel uit van de bagage van de spelers. Een 'on-materialistische' houding is vaak onmiskenbaar. KNSB-ers staren zich meestal niet blind op de materiele verhouding, maar houden de dynamiek van de stelling vooral heel goed in de gaten.

Het verkrijgen en vasthouden van 'spel' wordt belangrijk gevonden en als het nodig is worden positionele offers niet geschuwd, ook niet wanneer de correctheid geenszins vaststaat. Hier komt ook de psychologie om de hoek kijken. Zo heb ik Bannink vaak kansrijke (maar wellicht dubieuze) pionoffers zien plegen omdat dat ruimte creëerde en de opponent blootstelde aan veel verschillende acute en latente dreigingen. En zo'n opponent gaat allicht eerder de fout in, nietwaar?

Wat de techniek betreft kun je het volgende zeggen.

Het ongecompenseerde bezit van een pluspi in KNSB-partijen wint vaak, als tijdnoed tenminste buiten de deur gehouden kan worden. Het (schijnbaar) ongecompenseerde meerbezit van twee pionnebeesten komt eigenlijk alleen voor als aan de einder een eindspel opdoemt waarin toch nog remisekansen te verwachten zijn. De KNSB-speler kent die zieke eindspelletjes wel. Treedt zo'n geval niet op dan houdt de slechterstaande speler het meestal tijdig voor gezien. Enerzijds uit een soort beleefdheid, anderzijds (en belangrijker) om niet tot lange, vruchteloze tortuur gedoemd te zijn.

Het kijken op lange termijn is gebruikelijk en bepaalt mede iemands openingskeuze. Eindspelletjes-gek Noordhoek vindt met zwart menige variant van de Grünfeld fijn omdat hij in het eindspel alvast een damevleugel-meerderheid bezit. Misschien zal het in de partij een rol gaan spelen, misschien ook niet, maar het eindspel hoeft zwart niet te mijden. Hij houdt daarmee dus allerhande ruilopties open.

De welwillende onderbonder die dit leest denkt nu dat de KNSB-spelers echt goed zijn. Mooi zo, dat zien wij graag! Blijft U dat vooral denken, welwillende onderbonder! Ga direct door naar B)! De kwaadwillende onderbonder, groen van nijd, komt nu met een vraag: is het dan zo dat er echt nooit geknoeid of planloos geschoven wordt in de KNSB?

Oom loopt nu rood aan. Oom verslikt zich in zijn sigaar. Oom wil naar het volgende onderwerp.

B) Sociale aspecten.

Het mag degenen die Oom en zijn aversie van soft gedoe kennen verbazen, maar Oom gaat de sociale aspecten van het teamschaak uitvoerig bespreken, daarbij puttend uit eigen, jarenlange ervaring.

Volgens mij is er een verschil tussen de sociale aspecten bij het KNSB-schaak en het schaken op onderbondsniveau.

Wie in de onderbond speelt, speelt zijn externe partijen op een door de weekse dag. Hij komt uit zijn werk, eet een hapje, spoedt zich naar de club en neemt plaats achter het bord. Hij heeft nauwelijks tijd zijn teamgenoten eens hartelijk op hun longen te slaan ter versteviging van het zo broodnodige 'wij'- gevoel. Ik vermoed dat het teamgevoel in KNSB-teams sterker ontwikkeld is dan in onderbond-teams. Mijn vermoeden berust op twee peilers. Ten eerste is daar het zojuist aangeduide gehaaste karakter van een onderbondswedstrijd waardoor teamgevoel niet kan 'rijpen'. Ten tweede is een KNSB-zaterdag veel meer een 'happening' dan het avondje extern van het zootje ongeregeld in de onderbond. Het vervolg moet dat laatste aannemelijk maken.

Zoals bekend worden KNSB-wedstrijden op zaterdagen afgewerkt. Wie meedoet weet dat hij iedere maand van het schaakseizoen een volledige zaterdag aan de goede zaak opoffert. Hij verlaat huis en haard als het nog stil is op straat en komt pas weer terug als de Koperen Ploert reeds ter kimme neigt of nog later. Alleen dat al geeft aan dat een bepaald fanatisme noodzakelijk is. Wie het idee heeft dat hij zijn vrije zaterdag beter kan besteden doet niet mee. En dat is heel verstandig.

Persoonlijk stel ik me op zo'n zaterdag helemaal in op de te klaren klus. Ik ga lekker in bad, scheer me expres niet om er toch vooral woest uit te zien, eet een licht maal met veel fruit, drink een paar koppen loeisterke zwarte koffie en zorg ervoor dat de sigaren-stand op peil is. Pas dan ga ik bij thuiswedstrijden op mijn gemak naar het speellokaal (lopend!). Anders ga ik per Sprinter naar ons clubgebouw waar de auto's gereed staan voor verder vervoer.

Dit vaste patroon is voor Oom belangrijker dan het nog eens in de schaakliteratuur rondneuzen naar varianten die waarschijnlijk toch niet op het bord zullen komen. Sterker nog, ervaring heeft me geleerd dat ik op deze zaterdag en op de voorafgaande vrijdag beter geen schaakboek kan aanraken.

Ik wil mij hier niet mengen in de discussie of een KNSB-speler in de dagen voorafgaand aan de KNSB-zaterdag biologisch actief mag zijn; de meningen daarover waren op mijn voormalige club te Groningen verdeeld.

In mijn Groningse tijd, toen ik in de tweede klasse speelde, moest mijn team vaak naar plaatsen als Almelo, Zwolle of Enschede. Met z'n allen gingen we met de trein op een meermanskaart. We moesten dan in het holst van de nacht (half tien) opstaan en ons naar het station spoeden. En in de trein begon een

eigenaardig ritueel. De Volkskrant, het AD, ja zelfs de Telegraaf werden gespeld voor zover het de schaakrubrieken betrof en de spelers instrueerden elkaar op hartelijke wijze.

'Als jij vandaag niet van de g-pion afblijft rukken we je tong uit, Wim!' (gekuiste versie; ik wil niet weer een brief van een gebelgde junioren-ouder).

'He Jaap, als jij nog een keer een verloren toreneindspel ingaat, mikken we je op de terugtocht onder het zingen van Het Wilhelmus uit de trein!' (Het hielp: Jaap leeft nog.)

Een en ander had tot gevolg dat we als een bloed-gemotiveerde troep wolven aan het bord verschenen en bovendien ...klaarwakker. Een bindend element was ook altijd de Chinees achteraf.

Daar werden de gebeurtenissen van die middag nog eens in geuren en kleuren besproken, met de winnaars als stralend middelpunt. Daar werden de verliezers, grauw van kaken en huilerig, op gepaste wijze fijn de grond ingestampt. Heerlijk!

Ook bij de uitwedstrijden van Promotie speelt de sociale dimensie een rol. Oomzelf ziet hier scherp een taak. Hij heeft de neiging sommige teamgenoten fiks op te fokken: met woede in het lijf schaken ze beter. Dit opfokken gebeurt via het maken van heuse onheuse opmerkingen die tot gevolg hebben dat menig speler het gal overloopt en Oom voor zijn leven moet vrezen ('Donder die snor uit de auto, Meijer!'). Maar Oom heeft gemerkt dat schaaksucces meestal niet uitblijft en daar gaat het om. Het sociale gebeuren zou nog versterkt kunnen worden. De Chinese maaltijd achteraf wordt namelijk door de Promotianen niet genuttigd, omdat de oudjes weer snel naar moeder de vrouw willen. Burgerlijk klotjesvolk!

Een niet onbelangrijke factor voor het welslagen van een KNSB-zaterdag is ook de teamleider. Bij KNSB-wedstrijden is de teamleider zelf nooit een KNSB-er en dat is heel mooi. De Goede Teamleider voldoet aan het volgende signalement. Hij heeft duidelijk ontzag voor de schaakelite die hij begeleidt en hij luistert dan ook naar de wensen van de spelers. Hij pleegt gemeen overleg en is een figuur die niet voor tweedracht zorgt door het maken van eigenwijze opmerkingen en het koesteren van een eigen, dubieuze mening. Neem een voorbeeld (fictief overigens). Als Noordhoek op een kwade dag zegt dat hij aan bord 1 wil spelen, zijn het alleen zijn teamgenoten die hem zachtjes (nou ja) aan het verstand mogen peuteren dat hij in zijn geestestoestand onverwijld aan bord 8 dient plaats te nemen. Hij zal zich er bij neerleggen. Maar als

de teamleider zich er tegenaan zou bemoeien zouden uiteindelijk zekere zwaailichten met daarbij passende witgejaste potelingen soelaas moeten bieden. De fijngevoelige teamleider begrijpt dit en laat de teamleden dit probleempje oplossen; hij houdt zich erbuiten.

De Goede Teamleider mag zorgelijk langs de borden lopen en de mening vragen van een eveneens loopse KNSB-er over deze of gene partij. Hij mag echter een ding niet: hij mag nooit in discussie gaan met Het Hogere Weten dat hem minzaam te woord staat. Tot slot nog een paar wenken voor aankomende Goede Teamleiders van ons eerste. Eigenlijk moet De Goede Teamleider perfect bestellingen kunnen opnemen en het bestelde op een dienblad dat hij op drie vingers boven zijn hoofd houdt geruisloos rond kunnen brengen. Eigenlijk heeft De Goede Teamleider altoos een uitgebalanceerd assortiment sigaren bij zich. Wie binnen 25 zetten wint verdient een Davidoff, wie zijn tegenstander door de vlag jaagt een Hajenius en wie zelf de sigaar is hoeft dus niets meer te krijgen. Voor jeugdspelers zou er een speciale regeling dienen te zijn: een glaasje prik bij winst en een Italiaanse sigaar bij verlies; de rommel na de tijd ruimen zij zelf op. Ik ben blij te moeten erkennen dat de teamleiders van het eerste dit ideaal van De Goede Teamleider steeds enigermate hebben benaderd.

Uit het voorgaande zal de oplettende lezer gedestilleerd hebben dat Promotie in de KNSB moet blijven en dat daar alle mogelijke moeite voor gedaan moet worden. Waarlijk, als dit belang met zich brengt dat zekere Promotianen geexecuteerd moeten worden, dan dient dit onverwijld en zonder dralen te gebeuren. Oom heeft alvast een honkbalknuppel gekocht. Ook ter verdediging van zichzelf trouwens.

Dit was een lange lap tekst. Wie smacht naar schaakvoer moet nu rechtop gaan zitten. Oom heeft uit zijn verzameling twee partijen gekozen die aansluiten bij de besproken thematiek.

De eerste partij-een miniatuurtje- laat zien hoezeer soms het zuivere weten (Donner) een partij domineert. Tevens geeft de partij een schandelijk goed beeld van de rampen die iemand treffen die lelijk verrast is door de machinaties van zijn tegenstander.

Oom moet erkennen dat hij de waterlanders moest onderdrukken toen hij zijn annotaties aan de tekstverwerker toevertrouwde. Maar de